

ซ็อบบือ ดนตรีประเภทเครื่องสายของชาวลีซู : กรณีศึกษานานคอยล้าน ตำบลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย (SUBU LISU'S STRINGED MUSICAL INSTRUMENT : A CASE STUDY OF DOILAN VILLAGE, WAWEE SUBDISTRICT, MAESRUAY DISTRICT, CHIANGRAI PROVINCE)

พัฒนา ภูประภากรกุล 4237772 LCCS/M

ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : พิชิต ชัยเสรี อ.บ., อ.ม., ลักษณะ ดาวันตหงษ์ อ.บ., ศศ.ม., Doctorat de l' EHESS, อนันต์ สบฤกษ์ กศ.บ., กศ.ม.

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ เป็นงานวิจัยทางมานุษยวิทยาการดนตรี โดยศึกษา ซ็อบบือ ดนตรีประเภทเครื่องสายของชาวลีซู ณ หมู่บ้านคอยล้าน ตำบลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพ การสร้าง รูปแบบการบรรเลง บทเพลง การเดินรำประกอบการบรรเลงซ็อบบือ ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ของซ็อบบือ กับสังคมลีซู

ผลการศึกษาพบว่า ซ็อบบือ เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีด ที่มีการดัดเสียงทั้งหมด 3 แบบ คือ แบบจชาดัวะ แบบอ้อดัวะ และแบบกวาซ็อบบือ มีส่วนประกอบ 6 ส่วน คือ กล้องเสียง คันทวน ลูกบิด หย่อง สาย และไม้ดีด ซึ่งกรรมวิธีการสร้างซ็อบบือ ล้วนแล้วแต่ใช้วัสดุและเครื่องมือที่สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น ส่วนบทเพลงของ ซ็อบบือ เป็นเพลงที่มีทำนองทั้งแบบเรียบช้าและสนุกสนาน โครงสร้างของเพลง มีท่อนเดียวบรรเลงเข้าไปซ้ำมา อยู่ในบันไดเสียง “โด” มีการใช้เสียงห่างกันเป็นคู่ 6 คือ เสียง “โด-ลา” เป็นเพลงที่ไม่มีระเบียบแบบแผนที่ตายตัว บทเพลงของ ซ็อบบือ ใช้บรรเลงประกอบการเดินรำ ซึ่งเป็นสิ่งที่คู่กันไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ลักษณะการเดินรำ มีการจับมือตอกๆ กันเป็นวงกลมซ้อนกันหลายวง โดยผู้บรรเลง ซ็อบบือ จะเป็นผู้นำในการเดินรำจะอยู่กลางวง การเดินรำที่ถือว่าสำคัญที่สุดของชาวลีซู คือ การเดินรำในเทศกาลปีใหม่

ความสัมพันธ์ของ ซ็อบบือ กับสังคมลีซูมี 2 ด้าน ด้านแรก ซ็อบบือ ได้สะท้อนภาพสังคมวัฒนธรรมชาวลีซู คือ ลักษณะโครงสร้างทางสังคมที่ค่อนข้างเท่าเทียมกัน การแบ่งงานกันตามเพศ และชาวลีซูมีลักษณะนิสัยที่เชื่อมั่นในตัวเอง ด้านที่สอง เป็นการละเล่นรื่นเริงในเทศกาลต่างๆ ที่ทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน และสร้างความบันเทิงให้กับสังคมและปัจเจกบุคคล ซ็อบบือ ยังเป็นเครื่องดนตรีที่ทำให้หนุ่มสาวได้มีโอกาสเกี้ยวพาราสีกัน

คำสำคัญ : ซ็อบบือ, ดนตรีของชาวลีซู / ดนตรีลีซู / ลีซู / ดนตรี / มานุษยวิทยาการดนตรี

SUBU LISU'S STRINGED MUSICAL INSTRUMENT : A CASE STUDY OF DOILAAAN VILLAGE, WAWEE SUBDISTRICT, MAESRUAY DISTRICT, CHIANGRAI PROVINCE.

PUNNADA PUPRAPAKORNKUL 4237772 LCCS/M

M.A. (CULTURAL STUDIES)

THESIS ADVISORS: PICHIT CHAISERI B.A., M.A., LAKANA DAORATANAHONG B.A., M.A., Doctorat de l'EHESS, ANAN SOBRERK B.ED, M.ED.

ABSTRACT

This thesis is an ethnomusicological research, titled *SUBU* Lisu's Stringed Musical Instrument of Lisu at Doilaan Village, Wawee Subdistrict, Maesruay District, Chiangrai Province. The purposes of the study are to study *SUBU*'s physiques, construction, performance and dances, and to study relationships between *SUBU* and Lisu's society.

The research result shows that *SUBU* is a plugged-type instrument and is played like a guitar. It has three categories of sound adjustment: *Ja Sa Tua*, *Ue Tua* and *Gwa Sue Sua*. It has six instrumental parts: sound box, body or neck, tuning pegs, bridge, strings and plug. Local materials are used in its construction. Songs for *SUBU* found in this study are both slow and lively songs. The melodic structure of the songs usually repeats over and over again in the "Do" level. Pair 6 (Do-La) is found. The *SUBU* songs has no fixed standard. The songs and dances cannot be apart. The dances are performed with hands in hands to form a dance circle. The *SUBU* player, the dance leader, plays the music and dances at the center. The most important dance for Lisu is New Year's dance.

Relationships between *SUBU* and Lisu's society can be generalized into two areas: 1) It reflects Lisu's culture, including equal status society, sex roles and characteristics of confidence. And 2) It reflects festive activities that bring harmony and happiness to the village and the individuals. It plays major roles in wooing among teenagers.

KEY WORDS : *SUBU* / LISU MUSIC / MUSIC OF THE LISU / ETHNOMUSICOLOGY

117 pp. ISBN 974-04-5300-7